

משנה מדות פרק ד

Mishnah Middot, chapter 4

(1) The doorway of the *Heikhal* [Entrance Hall] was twenty cubits high by ten wide [it was six cubits deep]. It had four doors two on the inner side and two on the outer side, as it says: And the Temple and the Sanctuary had two doors [each five cubits wide] the outer ones [were connected to the walls one cubit into the interior of the Hall and] opened into the [remaining five cubit space of the] interior of the doorway so as to cover the thickness of the wall, while the inner ones opened into the Temple [interior] so as to cover the space behind the doors because the entire Temple was overlaid with gold except the space behind the doors. Rabbi Yehudah says: The [two sets of five cubit] doors were placed within the doorway and they resembled folding [accordion] doors [each one folding into half thus when both sets of doors were folded there was] one half covering two and a half cubits [of the inner wall from the interior side] and the other half covering two and a half cubits [of the inner wall from the exterior side], leaving half a cubit doorpost at one end and half a cubit doorpost at the other end as it

א פתחו של היכל, גבהו עשרים אמה ורחבו עשר אמות. וארבע דלתות היו לו, שתים בפנים ושתים בחוץ, שנאמר (יהוקאל מא), ושתים דלתות להיכל ולקדש. החיצונות נפתחות לתוך הפתח לכסות עביו של כתל, והפנימיות נפתחות לתוך הבית לכסות אחר הדלתות, שכל הבית טוח בזהב, חוץ מאחר הדלתות. רבי יהודה אומר, בתוך הפתח היו עומדות, וכמין אצטרמיטה היו ונקפלות לאחוריהן, אלו שתי אמות ומחצה, ואלו שתי אמות ומחצה, חצי אמה מזוהה מכאן, וחצי אמה מזוהה מכאן, שנאמר (שם), ושתים

רבנו עובדיה מברטנורא

א פתחו של היכל. שתיים בפנים. בעובי הכותל שכלפי פנים: **ושתים בחוץ.** בעובי שכלפי החוץ. שעובי של כותל היכל היה שש אמות, ולסוף אמה חיצונה של עובי הכותל היו הדלתות החיצונות אחת לימין הפתח ואחת לשמאלו, כל דלת מהן רחבה חמש אמות, וכשהיו נעולות היו נוגעות זו בזו וסותמות רוחב חלל הפתח שרחבו עשר אמות, וכשהיו נפתחות לצד פנים מכסות חמש אמות של עובי הכותל. ושתים דלתות אחרות כמדות אלו היו קבועות בסוף עובי הכותל לצד פנים, וכשהן נפתחות מכסות חמש אמות מפה וחמש אמות מפה מרוחב כותל ההיכל בפנים, ושם לא היה הכותל טוח בזהב כמו שאר הבית, לפי שלא היה נראה: **אצטרמיטה.** לוחות של פרקים מחוברות על ידי חוליות והן נפתחות, וכשרוצה נכפפות ונכפלות זו על זו. כך היו כל הדלתות הללו בין שלפנים בין שלחוץ מחוברות על ידי חוליות, ולסוף חצי אמה של עובי הכותל היו קבועות בין הדלתות שבפנים בין אותן שבחוץ, וחמש אמות של עובי הכותל מפסיקות בין הדלתות החיצונות לדלתות הפנימיות. וכל דלת היה חמש אמות מחובר משתי לוחות. כל לוח שתי אמות ומחצה, וכשנפתח הדלת החיצון לצד פנים היה חציו נכפף ונכפל זה על זה, ומכסה מעובי הכותל אמתים וחצי, וכן הדלת הקבוע בפנים כשנפתח לצד חוץ היה אף הוא נכפף ונכפל ומכסה האמתים וחצי שנשאר

says: "And the doors had two leaves apiece, two turning leaves, two leaves for the one door and two leaves for the other" (Ezekiel 42:23).

(2) The great gate had two smaller doors one [opening] to the north and one to the south, no one ever entered the one on the south and regarding this one the rule was laid down by Ezekiel as it says: "And the Lord said to me: This gate shall be shut it shall not be opened neither shall any man enter by it for the Lord G-d of Israel entered through it", therefore it shall be shut. He [the priest] took the key and opened the small [northern] door and went into the chamber and from the chamber he entered the *Heikhal*. Rabbi Yehudah says: He used to walk along [the opening] in the thickness of the wall until he came to the space between the two gates then he opened the outer doors from within and the inner doors from without.

(3) There were thirty-eight chambers [around the walls] there, fifteen along the

רבנו עובדיה מברטנורא

מעובי הכותל: שנאמר ושתים דלתות לדלתות שתיים. אלמא כל דלת ודלת היתה חלוקה לשתים: ב ושני פשפשוין. שני פתחים קטנים, אחד מימין שער הגדול של היכל, וחד משמאלו, רחוקים קצת מן השער. אותו שדרום, כתיב סגור יהיה לא יפתח, בשל עתיד, ומסתמא כך היה בבית עולמים: ופתח את הפשפש ונכנס משם לתא. והיא לשכה אחת הפתוחה להיכל, ומן התא נכנס להיכל, וצולך בחלל ההיכל עד השער הגדול שבסוף עובי הכותל מבפנים ופותחו, ובא לו אל שער השני שבסוף עובי הכותל מבחוץ ועומד בפנים ופותחו: ר' יהודה אומר בתוך עוביו של כותל היה מהלך. קסבר דמן התא לא היה נכנס להיכל, אלא מן התא היה מהלך סתך עוביו של כותל עד שנמצא עומד בין שני השערים, ופתח את דלתות של שער החיצון מבפנים, ודלתות של שער הפנימי מבחוץ: ג תאים. לשכות: חמשה עשר בצפון. לקמן בפרקין כי חשיב מצפון לדרום שבעים אמה, קא תני כותל המסיבה חמש, והמסיבה שלש, כותל התא חמש, והתא שש, וכותל ההיכל שש. וכנגדן קחשיב שדרום. ולא למימרא דעובי כותל המסיבה ועובי כותל התא ועובי כותל ההיכל של צד צפון היה כך, אלא עובי הכותל עם החלל שבינו ובין הכותל השני הוא מונה, ובחמש של כותל המסבה ושלש של מסבה וחמש של כותל התא ושש של התא ושש של כותל ההיכל בכל אחד מאלו

דלתות לדלתות שתיים מוסבות דלתות שתיים לדלת אחת ושתים דלתות לאחרת: ב ושני פשפשוין היו לו לשער הגדול, אחד בצפון, ואחד בדרום. שבדרום לא נכנס בו אדם מעולם, ועליו הוא מפרש על ידי יחזקאל, שנאמר (שם מד), ויאמר אלי יי השער הזה סגור יהיה לא יפתח ואיש לא יבא בו כי יי אלהי ישראל בא בו והיה סגור. נטל את המפתח ופתח את הפשפש, ונכנס להתא, ומהתא להיכל. רבי יהודה אומר, בתוך עוביו של כותל היה מהלך, עד שנמצא עומד בין שני השערים, ופתח את החיצונות מבפנים ואת הפנימיות מבחוץ: ג ושלשים ושמונה תאים היו שם, חמשה עשר בצפון, חמשה

north [wall], fifteen along the south [wall] and eight along the west [wall]. Along the north and the south walls there were five [chambers] over five [chambers] and five again over these [on three floors]. On the west there were three over three and two over these [on the top floor]. Each [chamber] had three openings, one to the chamber on the right and one to the chamber on the left and one to the chamber above. In the [one at the] northeastern corner there were five openings, one to chamber on the right, one to the chamber above, one to the *masibah* [ramp-like passage that went up from the northeast corner to the northwest corner through which they would ascend and enter the upper storey chambers], one to the small door, and one to the *Heikhal*.

(4) [There were two outer walls of the Temple the thirty-eight chambers were located in the cavity between these two walls. The inner wall as it rose up to the height of the chamber would recede inward a cubit so that planks could be placed on them to create the floor of the chamber above it without drilling any holes in the walls.] The ground floor chamber was five cubits wide with a ceiling which was the floor of the chamber above it of six cubits [the extra cubit extended into

רבנו עובדיה מברטנורא

החמשה היתה לשכה אחת דהיינו תא, הרי חמשה תאים בצפון. וכנגדן בדרום. ועל אלו החמשה היו בניין חמשה אחרים, ועוד חמשה על גביהן, הרי חמשה עשר תאים לצפון, וחמשה עשר לדרום. וכן במערב קחשיב לקמן בפרקין כותל ההיכל שש והתא שש וכותל התא חמש, בכל אחד מהם היה לשכה, שלא היה הכותל עב שש אלא הכותל עם התא שבו היה שש והתא [האחר] שחוצה לו היה שש, וכותל התא האחר שחוץ להם עם התא שבו היה חמש, הרי שלש לשכות. ושלש לשכות אחרות בניו על גבי אלו השלש, ושתים על גביהן, הרי שמונה תאים למערב: **ואחד לפשפש**. לתא שיש בו הפשפש הצפוני שבאותו תא נכנסים להיכל. וסתם מתניתין כרבנן דאמרי לעיל נכנס לתא ומן התא להיכל. דלא כר' יהודה דאמר בתוך עביו של כותל היה מהלך: **ד התחתונה חמש**. מחוץ לכותל המסיבה שהוא הכותל החיצון של הקודש היו יציעים, דהיינו גוזזראות מקיפים את הבית משלש רוחות מערב צפון ודרום, והיו והיו היציעים הללו תחתיים שניים ושלשיים. היציע התחתונה חמש באמה רחבה, והרובד שעליה דהיינו התקרה שעל התחתונה שהיא הרצפה של התיכונה שש באמה רחבה, לפי שכותל המסיבה היה הולך ומיצר כלפי מעלה, וכשהגיע אל הרובד שעל גבי התחתונה היה נכנס לפנים אמה אחת, ועל אותה אמה הבוטלטת היו נתונים קורות היציע, נמצאת

עֶשֶׂר בְּדָרוֹם, וְשִׁמוֹנָה בְּמִעְרָב. שֶׁבְּצִפּוֹן וְשֶׁבְּדָרוֹם, חֲמִשָּׁה עַל גְּבֵי חֲמִשָּׁה, וְחֲמִשָּׁה עַל גְּבֵיהֶם. וְשֶׁבְּמִעְרָב, שְׁלֹשָׁה עַל גְּבֵי שְׁלֹשָׁה, וְשִׁנָּיִם עַל גְּבֵיהֶם. וְשִׁלְשָׁה פְּתָחִים הָיוּ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, אֶחָד לְתֵא מִן הַיָּמִין, וְאֶחָד לְתֵא מִן הַשְּׂמָאל, וְאֶחָד לְתֵא שְׁעַל גְּבִיּוֹ. וּבִקְרִין מְזֻרְחִית צְפוֹנִית הָיוּ חֲמִשָּׁה פְּתָחִים, אֶחָד לְתֵא מִן הַיָּמִין, וְאֶחָד לְתֵא שְׁעַל גְּבִיּוֹ, וְאֶחָד לְמִסְבָּה, וְאֶחָד לְפִשְׁפֹּשׁ, וְאֶחָד לְהֵיכָל: ד הַתְּחַתּוֹנָה, חֲמִשׁ, וְרוֹבֵד שֵׁשׁ. וְהָאֲמִצְעִית,

the first cubit recess in the wall]; The middle floor chamber was six cubits wide with a ceiling of seven [at which level the wall further receded a cubit]. Thus the top floor chamber was seven cubits wide, as it says: "The nethermost storey of the side-structure was five cubits wide and the middle was six cubits wide and the third was seven cubits wide" (Kings I 6:6).

(5) A ramp-like passage went up [along the length] from the northeast corner to the northwest corner through which they used to [enter the upper story chamber and] mount the roofs of the [upper storey of the] chambers. One ascended the passage facing the west and went the whole of the [length of the] northern side till he reached the west, when he reached the west he turned to face south. He then went the whole of the [width of the] west side until he reached the south. When he reached the south he turned to the east. He then went along the south side until he reached the door of the upper storey [of the *Heikhal*], since the door of the upper storey [of the *Heikhal*] opened up in the south [wall]. In the doorway of the upper storey were two were two columns of cedar [having rungs] by which they used to climb up to the roof of the upper storey and on the top of them was a row of stones showing the division between the holy part and

רבנו עובדיה מברטנורא

היציע התיכונה רחבה אמה אחת יותר מן התחתונה, דהיון אותה אמה שנכנס הכותל לפניו. וכן כשמגיע לרובד שעל גבי התיכונה שהיא הרצפה של שלישית, היה הכותל מיצר ונכנס לפניו אמה אחת כדי שיניח ראש הקורה על אותה אמה, שכותל התיכונה בולט ויוצא להוץ יותר מכותל העליונה, ונמצאת היציע העליונה רחבה אמה יותר מן התיכונה, ושתי אמות יותר מן התחתונה. וזהו שנאמר (מלכים א' ו') כי מגרעות נתן לבית (וסביב) חוצה לבלתי אחוז בקירות הבית, כלומר היה מגער ומחסר בעובי הכותל מבחוץ אמה אחת ברובד של התיכונה, ועוד אמה אחרת ברובד של העליונה, כדי שיהיה לו מקום לשום בהם ראשי הקורות של הרובד, כדי שלא יצטרך לאחוז בקירות הבית לעשות חורין בכותל ולתחוב שם ראשי הקורות: **ה' ומסיבה.** כמין מחילה ומערה: **שבה היו עולים לגגות התאים.** ומפני שהעולה בה עולה דרך היקף ויוד דרך היקף, קרוי מסיבה: **ולולין.** ארובות

שש, ורובד שבע. והעליונה, שבע, שנאמר (מלכים א' ו'), היציע התחתונה חמש באמה רחבה והתיכונה שש באמה רחבה והשלישית שבע באמה רחבה: ה' ומסכה היתה עולה מקרן מזרחית צפונית לקרן צפונית מערבית, שבה היו עולים לגגות התאים. היה עולה במסכה ופניו למערב. הלך על כל פני הצפון, עד שהוא מגיע למערב. הגיע למערב, והפך פניו לדרום, הלך כל פני מערב עד שהוא מגיע לדרום. הגיע לדרום, והפך פניו למזרח, היה מהלך בדרום, עד שהוא מגיע לפתחה של עליה, שפתחה של עליה פתוח לדרום. ובפתחה של עליה היו שני כלונסות של ארז, שבהן היו עולים לגגה של עליה. וראשי פספסין מבדילים בעליה

the holy of holies. There were trap doors in the [floor of the] upper storey which opened up into the holy of holies by which workmen [required for occasional repairs] were let down [by ropes] in [three walled] baskets so that they should not gaze on the holy of holies.

(6) The [outside of the entire] Temple [structure including the Entrance hall, the three storey side appendages containing the chambers and the outside *masibah* ramp-like passage] was a hundred cubits by a hundred with a height of a hundred. The [completely] solid [bottom foundation] structure was six cubits high then it [the lower walls of the Entrance hall] rose forty cubits then a cubit for the ornamental bottom beam, two cubits for the main beams [lying on top of the ornamental beam] a cubit for the ceiling and a cubit for the plaster [making up the floor of the upper storey]. The height of the upper storey was forty cubits there was one cubit for the ornamental beam two cubits for the main beams [on top of the ornamental beam] a cubit for the ceiling, a cubit for the plaster, three cubits for the fencing [around the perimeter of the roof] and a cubit for the [sharp-edged metal] bird preventer [placed there to prevent birds from landing there]. Rabbi Yehudah says: The bird preventer was not included in the

רבנו עובדיה מברטנורא

שעושים בעליות: משלשלים את האומנים. מורידין אותם בחבל בתוך התיבות: כדי שלא יהנו. בראיית בית קדשי הקדשים, אלא מתקנין מה שצריך בלבד, ועולין: ו מאה על מאה. מאה אורך ומאה רוחב: אום. בנין אטום וסתום להיות יסוד לבית, שעליו מעמידין הכתלים: אמה כוור. הקורה התחתונה של תקרה היתה עוביה אמה, ולפי שהיתה טוחה בזהב ומצוירת ציורים נאים נקראת כוור: ואמתים בית דלפה. הקורות העליונות הנשענות על הקורה התחתונה היו עוביין שתי אמות, ודן קרויין בית דלפה, לפי שהנסרים של תקרה מחוברין על ידן. תרגום במחברת, בבית לופי. ואין לתמוה היאך היתה הקורה התחתונה שהכל נשען עליהם עוביה אמה אחת בלבד, והקורות העליונות שאין סובלות משא כל כך היו עוביין שתי אמות, לפי שהקורה התחתונה מתוך שהיתה רחבה ביותר בעובי אמה היתה חזקה ובריאה ויכולה לקבל הבנין שעליה, אבל הקורות העליונות שלא היו רחבות אלא טפח או פחות צריכות להיות עבות יותר. אי נמי, היו הקורות העליונות עוביין שתי אמות כדי להרחיק התקרה מן הקורה התחתונה לפי שהיא מצוירת ציורים נאים, ואם היתה התקרה סמוכה לה, לא היו צוירה נראות וניכרות כל כך: תקרה. הנסרים שנותנין על הקורות היו עוביין אמה: מעזיבה. הטיט

measurement, rather, the fence was four cubits [high].

(7) From east to west was a hundred cubits — the wall of the Entrance Hall comprised five cubits, the [interior area of the] Entrance Hall itself was eleven, the wall of the *Heikhal* six cubits and its interior forty, a cubit for the *traksin* partition [hall separating between the holy and holy of holies] and twenty cubits for the interior of the holy of holies, the wall of the [west side of the] *Heikhal* six cubits, the width of the [west] chamber six cubits

and the outer wall of the chamber five. From north to south was seventy cubits—the outer wall of the *masibah* [passage way] was five cubits the *masibah* passage way itself three, the outer wall of the chambers [which was also the inner wall of the *masibah*] five and the chamber itself six the wall of the *Heikhal* six cubits and its interior twenty, then the wall of the *Heikhal* again six and the chamber six and its wall five then the place of the water descent [where the water of the roofs drained, which corresponds to the three cubit *masibah* passage way space on the north side] three cubits and its wall five cubits. The Entrance Hall extended beyond these [seventy cubits] fifteen cubits to the north and fifteen

רבנו עובדיה מברטנורא

והאבנים והסיד שנותנין על הנסרין: בלה עורב. טס של ברזל חד כמין סייף וגבהו אמה היה מונח על גבי המעקה כדי שלא ינודו העופות עליו, לפיכך נקרא בלה עורב שמכלה העורבים משם: ז כותל האולם. עובי כותל האולם לצד מזרח חמש אמות. וכן כותל ההיכל עוביו שש לצד מזרח: ותוכו. חללו של היכל ארבעים אמה: ואמה טרקסין. כותל המפסיק בין ההיכל לבין קדשי הקדשים קרוי טרקסין, על שם שסוגר על הארון והלוחות שניתנו בסיני. טרק בלשון ארמי סגור, כמו טרוקו גלי. סין, סיני. ועוביו של כותל זה, אמה, ולא הכריעו בו חכמים אי קדושתו כקדושת פנים או כקדושת חוץ, לפיכך עשו בבית שני שתי פרוכות, אחת חיצונה ואחת פנימית, וביניהן אויר אמה, לקלוט ביניהן אויר מקום הכותל שהיה עוביו אמה: כותל ההיכל שש. כבר פירשנו לעיל שלא היה כותל ההיכל שבצד מערב עוביו שש, אלא עובי כותל ההיכל עם המקום הפנוי שבינו ובין הכותל השני שחוצצה לו היה שש אמות. ועובי הכותל השלישי שקרוי כותל התא עם המקום הפנוי שבינו ובין הכותל הרביעי החיצון היה חמש אמות. ושלת המקומות הפנויים שבין ארבעה כתלים הן התאים. ועליון

כָּלָה עוֹרֵב עוֹלָה מִן הַמִּדָּה, אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת הָיָה מֵעֵקֶה: ז מִהַמְזוּרָח לְמַעַרְב מֵאֵה אַמָּה, כֹּתֵל הָאוֹלָם חֲמֵשׁ, וְהָאוֹלָם אַחַת עֶשְׂרֵה, כֹּתֵל הַהֵיכָל שֵׁשׁ, וְתוֹכוֹ אַרְבַּעִים אַמָּה, אַמָּה טְרַקְסִין, וְעֶשְ�רִים אַמָּה בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, כֹּתֵל הַהֵיכָל שֵׁשׁ, וְהַתָּא שֵׁשׁ, וְכֹתֵל הַתָּא חֲמֵשׁ. מִן הַצָּפוֹן לְדָרוֹם שִׁבְעִים אַמָּה, כֹּתֵל הַמְּסַבָּה חֲמֵשׁ, וְהַמְּסַבָּה שְׁלֹשׁ, כֹּתֵל הַתָּא חֲמֵשׁ, וְהַתָּא שֵׁשׁ, כֹּתֵל הַהֵיכָל שֵׁשׁ, וְתוֹכוֹ עֶשְ�רִים אַמָּה, כֹּתֵל הַהֵיכָל שֵׁשׁ, וְהַתָּא שֵׁשׁ, וְכֹתֵל הַתָּא חֲמֵשׁ, וּבֵית הוֹרְדֵת הַמַּיִם שְׁלֹשׁ אַמּוֹת וְהַכֹּתֵל חֲמֵשׁ אַמּוֹת. הָאוֹלָם עוֹדֵף עָלָיו חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה מִן הַצָּפוֹן, וְחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה

cubits to the south and this area [on either side extending past the dimensions of the *Heikhal*] was called the knife house where they stored the knives. The *Heikhal* was narrow behind [seventy cubits] and wide in front [one hundred cubits] resembling

a lion as it says: "Ah! Ariel, Ariel, the city where David encamped" (Isaiah 29:1). Just as a lion is narrow behind and broad in front so too, the *Heikhal* was narrow behind and broad in front.

רבנו עובדיה מברטנורא

תאים אחרים, כאותה ששנינו למעלה במערב שלשה על גבי שלשה ושנים על גביהן. וכן מצפון לדרום כותל המסיבה חמש כו', כולן עם החלל שבין כותל לכותל, הכל כמו שפירשתי לעיל: **חמש עשרה אמה מן הצפון**. שכותל האולם עוביו חמש אמה, והאולם עשר אמות לצפון וכן לדרום: **בית החליפות**. על שם הסכינים שגונזים שם, קרוי בית החליפות, שכן בלשון רומי קורין לסכינים הגדולים חלפים: **צר מאחוריו**. לצד מערב. וחבב מלפניו לצד מזרח. ולא אתפרש לי היאך, שהרי מאה על מאה היה בשוה:

אמה מן הדרום, והוא היה נקרא בית החליפות, ששם גונזים את הסכינים. וההיכל צר מאחוריו, ורחב מלפניו, ודומה לארי, שנאמר (ישעיה כט), הוי אריאל אריאל קרית חנה דוד, מה הארי צר מאחוריו ורחב מלפניו, אף ההיכל צר מאחוריו ורחב מלפניו: